Nr. 83. w Srodę — dnia 9. Kwietnia 1856.

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 Tal. 20 Sgr. na całe Prusy 2 Tal.

INSERATY: 1 Sgr. 3 Fen. od wiersza na ¼ szerokości, przyjmują się tylko w expedycyi.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości.

Wiedeń, 5. Kwietnia wieczorem. — Austryacka korespondencya donosi z Petersburga z wczorajszéj daty, że postanowienie ministra skarbu na giełdzie petersburgskiéj obwieszczono, wedle którego postanowieniem cesarskiem z tegoż samego dnia dozwolonym jest wywóz zboża z Rosyi.

Hamburg, 7. Kwietnia. — Dziś przedłożona na nowo tak zwana konstytucya dziewięciu przez senat obywatelstwa, została odrzucona w czterech parafiach przeciw jednéj. Przy przeliczaniu głosów pokazało się, że 661 głosów było przeciw niéj, a 344 za nią.

Paryż, 7. Kwietnia. — Dziś mieli posiedzenie członkowie konferencyi.

Berlin, 8. Kwietnia. — Najj. Pan raczył nadać adjutantowi księcia Fryderyka Karola pruskiego, rotmistrzowi Cosel z 2 pułku dragonów, order orła czerwonego czwartéj klasy.

Berlin, 6. Kwietnia. — Najj. Pan wyjechał wczoraj do Beeskow i był tam na uroczystości 300-letniego obchodu jubileuszowego, jak państwo Beeskow Starkow dostało się domu brandenburgskiego. Wieczorem wrócił Najj. Pan z orszakiem do Charlottenburga i pracował z ministrem handlu. Król JMość każe sobie codzień zdawać sprawę względem zdrowia jenerała Neumana, który pędząc cwałem na koniu w Thiergartenie padł z nim przez korzeń drzewa, złamał sobie obojczyk i powszechnego doznał wstrząśnienia w całem ciele. Ponieważ jenerał ten jest w podeszłym wieku, przeto nie tak rychło wyzdrowieje.

— Wczoraj odbyła się wielka uroczystość u posła rosyjskiego. Całe ciało dyplomatyczne przybyło na nią z wyjątkiem posła niederlandskiego barona Schimmelpfenika v. d. Oye. Tenże udał się do Wejmaru, aby w imieniu swego dworu doręczyć wielkiéj księżnie pismo winszujące jéj urodzin.

— Izba deputowanych obradowała w d. 5. Kwietnia (49 posiedzenie) nad ordynacyą miast reńskich. Prawo to przyjęto aż do §. 47. z małemi tylko odmianami według wniosku koncesyi.

— Zawarte zostało z Paryża zawieszenie broni tyczące się działań na morzu. Po podpisaniu pokoju zabrane okręty (pryzy i łupy) zwracają się. Zniesienie blokad ma natychmiast nastąpić, niemniéj znosi się zakaz wywożenia z portów rosyjskich zboża. Co do funkcyi konsulatów potrzebnych przy handlu i żegludze mają takowe tymczasowo pełnić agenci tych mocarstw, które zezwoliły, aby oni i w czasie wojny trudnili się byli załatwianiem podobnych interesów.

Berlin, 7. Kwietnia. — Odebrane wiadomości z Petersburga donoszą, iż dozwolony jest przez rząd rosyjski wywóz wszelkiego gatunku zboża a to podług dawniejszych przepisów.

— Na porządku dziennym (23) posiedzenia izby panów w dniu 5. Kwietnia był raport komisyi finansowéj tyczącéj się ciągłego pobierania dodatku od podatku dochodowego klasyfikacyjnego od podatku od rzezi i mlewa. Wniosek ten był podany do izby deputowanych. Po dyskusyi przyjęty został.

Południowy teatr wojny.

Z Konstantnopol, 25. Marca piszą do Constitutionnela, że stan zdrowia po szpitalach znacznie się polepszył. To samo i w Krymie.

Konstantynopol, 27. Marca. — Projekt do nowego prawa handlowego skończony i potwierdzony. Jenerał Vivian wrócił do Anglii, to samo i Marlean.

— Z obozu przed Sowastopolem piszą do Times pod dniem 18. Marca. W nocy z 17. na 18. Marca, wydarzył się okropny wypadek u podnoża góry wznoszącéj się nad Kadykoi. W niektórych drewnianych chałupach mieszkają rzemieślnicy należący do oddziału robotników, jako to cieśle, bednarze i t. d. Około pół nocy powstał krzyk: »gora«, i zaraz pospieszyli ludzie w tę stronę, chcąc potrzebnym nieść ratunek. Kilka chałup zajętych było od ognia i pomimo pomocy silnéj, spaliły się do szczętu. 16 ludzi spalonych znaleziono w popiołach.

Dnia 22. Marca. Zniesienie domów, fortyfikacyi ze strony południowéj Sewastopolu już prawie skończone tak, że wkrótce ta strona sterczyć będzie pustką, jak Teby i Palmira. Oficerowie i żołnierze nasi pomimo zimna schodzą ku Czernai na pogadankę z Rosyanami, oddając się rozmaitym rozrywkom. Od czasu, jak przekonani są o pokoju, zdają się być Rosyanie weselszymi.

Dnia 24. Marca miały być między Anglikami wyścigi konne.

— Jenerał Williams i Muszir basza wyzdrowieli. Z innych jeńców tureckich uległo chorobom różnym w Tyflis 18 oficerów i 3—400 żołnierzy.

Rosya.

Petersburg, 29. Marca. — Jen. Rostowszow wrócił z Finlandyi i z każdym dniem oczekują przybycia cesarza.

— Wszystko wzdycha do pokoju, nikt się nie troszczy, za jaką cenę go się okupi, byle tylko przyszedł do skutktu, bo Rosya bogatsza doświadczeniem, wie, czego na przyszłość jéj nie dostaje, na polu techniki i organizacyi siły zbrojnéj. W obu tych kierunkach działać zamierzał cesarz, i powydawał już stósowne rozkazy. Uderza tu nie mało postanowienia ministra wojny Dołgorukiego, o tyle nie małéj wagi, że nieco zwalnia surowość karności wojskowéj, za byłego cesarza tak ściśle dochowanéj. Junkrom nie wolno było dawniéj ani teatrów odwiedzać, ani jeździć w pojazdach. Obie te rzeczy dozwolił im teraźniejszy cesarz.

Belgia.

Bruksela, 4. Kwietnia. — Izby na ostatniem swem posiedzeniu wniosły, aby rząd powiększył liczbę deputowanych, bo od roku 1846 liczba mieszkańców Belgii o 300,000 ludzi powiększyła się, i konstytucya tego wymaga koniecznie. Przybyłoby tym sposobem 8 deputowanych i 4 senatorów. Minister spraw wewnętrznych przyrzekł stósowne w téj mierze przedsięwziąć środki.

— Pewni bankierzy na czele pp. Rothschild Bernta i Tolebacha wnieśli do rządu o konsens do utworzenia kredytu ruchomego.

Francya.

Paryż, 3. Kwietnia. — O końcu konferencyi nie da się nic pewnego powiedzieć. Do wypracowania postanowień wykonawczych obrano komisye, których rezultaty podlegają decyzyi sesyi plenarnéj. Co się tyczy głównego układu pokojowego, powiedziałem już dawniéj, że od wszystkich pełnomocników podpisanym został. Ma on dosyć być szczegółowy i zawierać 14 artykułów. Dodatki, między którmi znajduje się jeden tylko przez Rosyą i Turcyą podpisany, mają tę samą moc, co i główny układ. O terminie, do którego Austryacy mają opuścić Księstwa Naddunajskie, nic pewnego nie słyszałem.

Paryż, 4. Kwietnia. — Dzisiejszy Monitor nie zawierający części urzędowéj, przepełniony jest adresami z powodu urodzenia cesarzewicza. — Ogólna amnestya dla przestępstw prasowych, jeżeli w ogóle nastąpi, będzie ogłoszoną dopiero przy uroczystości chrztu cesarzewicza w Czerwcu. — Cesarz darował hrabiemu Morny na pamiątkę świadectwa jego przy urodzeniu cesarzewicza, dziwnie pięknéj roboty dwa kobierce.

— Admirał Jehene, który odbył dokładne hydrograficzne studya nad Madagaskarem, powołany został do Paryża celem udzielania szczegółowych o wyspie téj wiadomości.

— Na dzisiejszéj sesyi zatrudniano się legacyami i wyjściem z nich wojska austryackiego. Austrya ani słuchać chce o reformach, i boją się, żeby kongres nie był zniewolonym zaniechać swego o tem zamiaru, oddając uregulowanie europejskich stosunków kongresowi w téj mierze mającemu być zwołanym.

— Szkoła centralna zamkniętą została z powodu niesubordynacyi uczni.

— Dzisiejsza Patrie pisze: Czytamy w zagranicznéj korespondencyi, że zwolna wojska obce z Turcyi wychodzić będą.

Strasburg, 3. Kwietnia. — Podług zawiadomienia, biuro tutejsze angielsko-niemieckiéj legii cudzoziemskiéj ma tymczasem czynności swe, jak dotąd, odbywać. Ma ono wysłać w miesiącu bieżącym zebranych ludzi do Malty.

— Biskup nasz Dr. Raess udaje się do Rzymu. Podróż jego, mówią, że jest w związku z badeńską kwestyą kościelną.

Anglia.

Londyn, 4. Kwietnia. — Flota w Spithead powiększoną została jednym okrętem liniowym. Mówią, że 16. Kwietnia przybędzie królowa z Londynu do Portsmouth, odbędzie przegląd floty i tego samego dnia wróci do stolicy. Mówią, że pełnomocnicy w Paryżu bawiący przybędą do Anglii i będą obecni przeglądowi temu. Członkom obu izb parlamentu, którzy także mają do Portsmouth przybyć, zostawiono do dyspozycyi fregaty w porcie rozłożone.

Posiedzenie izby wyższéj z d. 3. Kwietnia zajął wniosek pana Albemarle o przedłożenie izbie papierów tyczących się ściągania podatków w obwodzie w Chingleput w prezydencyi Madras, z których ma się wykazać, że dopuszczano się okrucieństw i tortur przy zbieraniu podatku. Książę Argyll przyrzeka papiery te dostawić i zażądać od władzy miejscowéj, u któréj się znajdują.

Posiedzenie izby niższéj z d. 3. Kwietnia zajmuje się interpelacyami, z których najważniejsza tyczyła się zapytania ministra: czy w razie zawarcia zawieszenia broni co do działań na morzu, będą mogły bezpiecznie angielskie

okręty odwiedzać porty rosyjskie? Minister lord Palmerston oświadczył: zawieszenie broni rozciągnięte jest i na działania morskie, blokada zniesiona, ale w téj chwili nie może odpowiedzieć, czy wolno będzie odwiedzać okrętom angielskim porty rosyjskie, bo to zależy od niektórych okoliczności mających być załatwionemi.

Austrya.

Wiedeń, 3. Kwietnia. — Bezpośrednim skutkiem pokoju uważać można upadanie cen żywności.

— Nie ma nadziei, aby przywrócenie stosunków dyplomatycznych między Austryą a Sardynią tak prędko nastąpiło, bo nie można się było zgodzić na warunki, pod któremi miało się to stać. Relacye zawiązane w Paryżu między panem Buol a panem Cavour nie sprowadziły żadnego skutku.

— Nader to ważny środek finansowy, jaki pod względem uproszczenia minister pan Bruck wydał. Rząd austryacki od r. 1848 zmuszony był powiększyć znaki pieniężne i wydał w tym względzie różne niejednostajne, nader utrudzające obieg handlowy papiery. Gdy się finanse Austryi podniosły, słuszną było rzeczą uprzątnąć zawadę, jaką w téj mierze stawiają dawniejsze, tak rozmaite papiery, wywołane potrzebą. Znoszą się one przeto, na ich miejsce wydaje rząd inne. Środek ten nader podniesie zaufanie do rządu i ułatwi nieskończenie obieg pieniężny. Kto wie, jak przykre czyniły wrażenie pieniądze papierowe na najmniejszą nawet walutę wydawane, ten najlepiéj zdoła osądzić błogie skutki, jakie za sobą pociągnie obecne postanowienie finansowe.

Gazeta Wiedeńska zamieszcza osnowę pisma J. Excellencyi ministra oświecenia i spraw duchownych hr. Lwa Thuna z dnia 25. Stycznia r. b. do wszystkich arcybiskupów i biskupów w monarchii w przedmiocie przygotowań do wykonania konkordatu.

Pismo to brzmi w dosłownym przekładzie:

Radosny fakt, iż układy, które JCKAp. Mość kazał prowadzić ze stolicą apostolską, żeby stosunkom swojego państwa do kościoła katolickiego nadać znowu stałą i pod wszelakim względem zadawalniającą podstawę, doprowadzonemi zostały do pomyślnego skutku, jak niemniéj osnowa uroczystego dokumentu wygotowanego w téj sprawie, wiadome są już Waszéj Wielebności (Przewielebności) z obwieszczenia, wydanego tak przez rząd cesarski, jako i przez stolicę apostolską.

Tymczasem doszło także Waszéj..... Breve, które ojciec św. wydał w odniesieniu się do konkordatu, i w ktorym wyraża sią co do ducha w jakim go pojmować należy, jak również co do wykonania wielu artykułów. Inne objaśnienia dane sobie nawzajem przez wysokie strony kontraktujące w ciągu trwania układow, a służące częścią do uzupełnienia, częścią zaś do wyjaśnienia zawartéj umowy, złożóne zostały w notach nawzajem między pełnomocnikami wymienionych, albowiem zdawało się być rzeczą niestósowną zamieszczać je w tekst konkordatu

Mam zaszczyt przesłać Waszéj....... w załączeniu kilka egzemplarzy tak samego konkordatu, jak również pisma wystosowanego przez ks. arcybiskupa wiedeńskiego pod dn. 18. Sierpnia r. z. do pronuncyusza kard, Viale Prela, w którem znajduje się szereg podobnych objaśnień*).

Jak treść tych dokumentów widoczny daje dowód prawdziwéj dążności N. Pana, aby przywrócić szczere porozumienie się z kościołem, tak również usilnem jest życzeniem i wolą cesarza, acy konkordat zawarty, wykonany teraz został w całéj swojéj osnowie o ile można najrychléj, w celu zbawiennego rozwinięcia wpływu jego. Wykonanie to jest w istotnych punktach rzeczą kościoła i przedewszystkiem spoczywa w ręku biskupów. Wszelako interesa kościelne wymagają tego, jak również ważną jest rzeczą ze względów politycznych, aby zaprowadzając konkordat postąpiono sobie wedle tych samych zasad we wszystkich dyecezyach cesarstwa, i aby z tego powodu dać biskupom w państwie sposobność do wspólnepo naradzania się. Tym sposobem, pod wzgtędem tych punktów, którychby wykonanie wymagało dokładnego porozumienia się władz kościelnych i świeckich, rząd JCMci będzie w stanie porozumienie to sprowadzić natychmiast z ogółem najczcigodniejszych biskupów, albo o ileby się wykazały trudności, przygotować układy ze stolicą apostolską dla załatwienia takowych, a to w myśl artykułu XXXV konkordatu. JC. KAp. Mość polecił mi przeto najłaskawiéj, zaprosić Waszą...... jak również wszystkich najczcigodniejszych arcybiskupów i biskupów na wspolne konferencye, które w stolicy cesarstwa odbędą się iw drugą niedzielę po świętach wielkanocnych rozpocząć się mają.

JCKAp. Mość oczekuje po tém zgromadzeniu naprzód objawienia czcigodnych biskupów uznanego już za potrzebne w najwyższym patencie z dn. 5. Listopada 1855. (tj. w patencie obwieszczającym konkordat), co do czasu wprowadzenie w życie kościelnych sądów w sprawach małżeństwa w tych ziemiach cesarstwa, gdzie takowe dotąd nie istnieją.

Zresztą zadaniem tego zgromadzenia będzie zajmować się w ogóle wszystkiemi pytaniami dotyczącemi konkordatu i jego wykonania lub z tego powodu poruszonych, a które ze względu na powszechne znaczenie swoje zasługują na wzięcie ich pod wspólny rozbiór. Właśnie dla tego NPan oczekuje, iż najczcigodniejsi biskupi uznają za stosowne, aby nieuprzedzić uchwał tego zgromadzenia przez pospieszne w pojedyńczych dyecezyach rozporządzania. Najdostojniéjszy episkopat sam przedewszystkiem osądzi, jakie pytania w powyższym duchu stanowić mają przedmiot obrad; JCMość zachowuje sobie wszakże, również wedle okoliczności podobne pytania ze swéj strony polecić rozwadze zgromadzenia, i w téj mierze udzieli właściwych zleceń najczcigodniejszemu kardynałowi księciu arcybiskupowi wiedeńskiemi, który jako były pełnomocnik cesarski do układu konkordatu, bez tego już powołany jest dać stosowne wyjaśnienie odnoszące się do narad nad konkordatem.

Wyglądając obrad przyszłego zgromadzenia, załączam tylko obecnie następujące uwagi co do kilku punktów konkordatu:

1. Artykuł VII kankordatu pochwala i potwierdza w zakończeniu swojem zbawienne przepisy istniejące w Austryi pod względem obsadzania posad nauczycieli religii po publicznych gimnazyach i szkołach realnyck. W nocie ks. arcybiskupa wiedeńskiego z dnia 18. Sierpnia wyraźnie powiedzianem jest *sub* VIII o jakich tu przepisach mowa. Przepisy te, które dotychczas (a to rozporządzoniem z dnia 28. Czerwca 1850, Dziennik Praw Państwa L. 265, §. 6.) ogłoszone były dla tych tylko krajów koronnych, których najdostojniejsi biskupi zebrali się w r. 1849. w Wiedniu, obowiezywać odtąd mają stale we wszystkich krajach cesarstwa.

2. Gdy Breve papiezkie odnoszące się do artykułu VIII konkordatu mówi iż ze strony najczcigodniejszych biskupów mają być wydane rozporządzenia, co do wyboru lub zmiany książek naukowych religijnych dla szkół elementarnych za wspólną tylko naradą i po dojrzałéj rozwadze, przeto uwiadomiłem o tém naczelników krajowych, których obowiązkiem całą swoją uwagę zwrócić na wychowanie szkolne.

3. Pod Nr. IX. wzmiankowanéj noty, wykazane są powody wymagające ostrożnego użycia kroków represyjnych przeciwko drukom. Rząd cesarski śmie liczyć na to, że również najczcigodniejsi biskupi uznać zechcą te uwagi jako stósowne i opiera na tém nadzieję, że i na tém polu wspólne działanie będzie mogło być utrzymaném.

4. Punkt XI. noty zostaje w styczności z artykułem XIV, a powiedziano w nim, że na przypadek gdyby duchowni za przewinienia lub przekroczenia skazani być mieli przez sądy świeckie, najczcigodniejsi biskupi takie tylko wybiorą domy duchowne zamknięcia, któreby również rządowi cesarskiemu przypadały. Zechcesz Wasza..... w tym względzie wchodzić zawsze w porozumienie z właściwymi naczelnikami kraju, którzy równocześnie odpowiednie otrzymują polecenie.

5. W artykule XXII udzielanie pierwszych godności we wszystkich kościołach metropolitalnych i sufragalnych, o ile się temu nie sprzeciwiają szczególne okoliczności fundacyjne, w tym ostatnim zaś razie udzielanie drugich z rzędu godności zastrzega się na rzecz ojca św. Gdy wszakże Jego Świętobliwość wydał zapewnienie, że nadając te godności zamierza uwzględniać osoby zalecane sobie przez JCKAp.Mość po poprzednim zasięgnięciu opinii biskupa dyecezyi, przeto przedstawienia tyczące się obsadzenia tych godności, mają być w dotyczasowy sposób JCKAp. Mości składane.

6. W Breve papiezkim doszłem już do rąk Waszéj.... szczególniéj wziętem jest na uwagę, jak ważną jest rzeczą, aby nadając beneficya duchowne i profesury teologii, miano na względzie tych tylko mężów, przeciw którym N. Pau nic nie ma do zarzucenia politycznie.

JCMość spodziewa się, że Wasza.... obsadzając w przyszłości profesury teologiczne, niezaniedbasz się porozumieć co do tego z rządem; Wasza... zechcesz przeto przed obsadzeniem takich miejsc wymienić naczelnikowi kraju kandydatów jakich będziesz miał na myśli i oczekiwać będziesz zdania jego co do możności lub niemożności obsadzenia tą osobą posady.

Co się tyczy wszelako obsadzenia beneficyów duchownych w nocie księsia arcybiskupa wiedeńskiego wyrażone jest pod XVI zapewnienie, że N. Pan zamierza pozostawić wszystko w dotychczasowym stanie, przewidując, że niezajdzie wcale potrzeba, aby rozległéj niż dotąd zastosowywać zastrzeżenie poprzedniego przyzwolenia władzy świeckiéj. Pozostanie zatem w tym względzie przy dawniejszém postępowaniu.

7. Stósownie do art. XXV. w związku z punktem XVII pomienionéj noty, co się tyczy obsadzenia probostw zależnych od panującego lub od patronatu fundacyi, zachowanym będzie dotychczasowy obyczaj, wedle którego władze krajowe wybierają tylko tych, którzy z przedstawionych przez biskupa trzech kandydatów, na pierwszém naznaczeni są miejscu; w przeciwnym zaś razie zasięgnąć należy wyższego orzeczenia.

8. Art. XXVIII traktuje o wewrętrznych sprawach zakonów duchownych Pod tym względem w układach nad konkordatem była tylko mowa o dwóch punktach, których w powyższym artykule nie upatrzy. Jeden z tych punktów tyczy się postanowienia, iż do składania uroczystych ślubów w klasztorach męzkich i żeńskich w Austryi przypuszczone być mogą jedynie osoby, które albo skończyły lat 24, albo chociaż dopiero skończyły rok 21, jednak przepędziły już trzy lata w klasztorze tego zakonu, w którym ślub złożyć zamierzają. Pod względem tego punktu oczekiwać wypada szczególniéj informacyi stolicy apostolskiéj, w którejby postanowienie to mieściło się, Zanim to nastąpi, najczcigodniejsi arcybiskupi i biskupi zechcą w dyecezyach swoich starać się o utrzymanie tego odpowiedniego celowi postanowienia.

Oprócz tego i ta okoliczność była wziętą na uwagę, że w wielu prowincyach Austryi klasztory żebracze pobierają wsparcie z funduszu religijnego pod warunkiem, iż przestaną zbierać jałmużnę i zajmą się staraniem około dusz, a przeto, że wsparcie to ustaćby musiało, jeźliby nie dotrzymano warunków, do których jest przywiązane. W tych krajach, do których powyższa wzmianka odnosi się, wypadałoby czuwać nad utrzymaniem tego stosunku.

9. Na mocy art. XXIX. odpadają przeszkody, które dotychczas ograniczały kościół w prawie nabywania własności. Art. zaś XXX zarządzone jest, że dobra kościelne nie mogą być ani sprzedawane ani też obciążane znacznemi ciężarami, bez poprzedniego zezwolenia JCKAp. Mości jak również Stolicy Apostolskiéj. Wykonanie tego postanowienia wymaga, aby rząd cesarski bezprzerwanie mógł wiedzieć jaka jest własność kościoła. Sposób utrzymywania téj ewidencyi będzie również przedmiotem następnych narad. Gdy wszakże obowiązująca dotąd konieczność uzyskania zezwolenia rządowego do nabywania nowéj przez kościół własności, ustaje odtąd, przeto w miejsce to wchodzi tymczasowo potrzeba, aby aż do nowéj regulacyi téj sprawy, zawiadomiono polityczne władze kraiowe o nabyciu nowych własności, i mam zaszczyt upraszać Waszą..... o wydanie w tym względzie stosownych zleceń.

Co się tyczy zapewnień zawartych w nocie ks. arcybisknpa wiedeńskiego sub VII, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, przygotowania potrzebne do wprowadzenia ich w życie, zarządzonemi zostały.

Wzmiaokowane w artykule XVII uzupełnienie dotacyi tych seminaryów biskupich, k órym brak dostatecznych środków utrzymenia się, stanowić będzie przedmiot osobnego traktowania, do przygotowania czego władze krajowe otrzymały zlecenie.

Według art. III. i IV. *e*, wolno jest najczcigodniejszym biskupom wydawać rozporządzenia i instrukcye w sprawach kościelnych tudzież ogłaszać i wydawać uchwały zapadłe na synodach. W téj mierze znowu Breve papiezkie stanowi, aby zawsze jeden egzemplarz tych rozporządzeń biskupich

*) Nota ta zawiera umowę wysokich stron kontraktujących nad pewną liczbą przedmiotów zostających w związku z zawarciem konkordatu. Tak pomieniona nota, jako i Breve papiezkie są dokumentami w bezpośrednim będącemi związku z samymże konkordatem. (Przyp. red. „Gazety Wiedeńskiéj“

i uchwał synodalnych udzielany bywał równocześnie rządowi cesarskiemu do rozpatrzenia się. Odnośnie do tych punktów upraszam Waszą.... adyś za pośrednictwem ck. rządów namiestniczych przesłał mi zawsze jeden egzemplarz każdego na przyszłość listu pasterskiego i każdéj uchwały synodalnéj.

Przez konkordat przywróconą została owa szczera zgoda między władzą duchowną i świecką, która niezbędną jest dla prawdziwéj pomyślności ludów. Przestrzeganie tego stosunku wróżącego błogosławieństwo, wymaga, aby każda z tych obu władz jeśli potrzebuje pomocy drugiéj władzy, żądała jéj z tém zaufaniem, jakie z obustronnego szacunku wypływa, ale także aby każda z tych władz wydając takie rozporządzenia, które lubo leżą w właściwym jéj zakresie działania, wszeleko dotykają blisko interesów drugiéj władzy, nie zaniechała jéj poprzednio uwiadomić, a wedle okoliczności porozumieć się z nią nawet w téj mierze. Zasady te, jak liczne tego znajdują się dowody uważane były jako odpowiednie w naradach nad konkordatem przez obie wysokie strony kontraktujące. Zasady te obowiązywać również będą przy wykonywaniu i zastosowaniu umów ugodzonych. Zarządzając co należy, aby władze cesarskie postępowały w tym duchu, liczę na to, że najczcigodniejszy Episkopat w tymże samym duchu w zakresie swoim działać nie omieszka. Wasza..... uznasz zapewne powody, jakie nakazywały poczytać za rzecz stósowną, aby umowy potrzebne zazwyczaj do porozumieuia się, jeżeli idzie o sprawę dokładnie już uporządkowaną albo zupełnie prostą; nie mogły być oddane do woli najniższym organom kościelnym i świeckim, ale owszem powinny być traktowane bezpośrednio pomiędzy przełożonemi dyecezyi a naczelnikami krajowemi. Mam przeto zaszczyt upraszać, abyś Wasza.... raczył podległym sobie organom stosownych udzielić w tym duchu zleceń. tak jak i ja poinformowałem w tym względzie naczelników krajowych. Uwaga ta znajdzie mianowicie zastósowanie swoje tam także, gdzie o to iść będzie, aby na zasadzie §. XVI. konkordatu zażądać pomocy ramienia świeckiego, celem wykonania wyroku biskupiego na duchownym obowiązków swoich zaniedbującym. W piśmie arcybiskupiem z dnia 18, Sierpnia k. z. wyrażone jest sub XIII ocze kiwanie, że w podobnym wypadku najdostojniejsi biskupi nie odmówią udzielenia odpowiednich objaśnień, jeżeli takowe zażądane będą, i jaką drogę JCM. zamierza obrać dla rozstrzygnienia mogących tu zachodzić trudności. Byłoby całkiem niestósowną rzeczą, zostawiać urzędnikom podrzędnym rozwiązanie pytania, czyli zachodzi przyczyna do żądania podobnych wyjaśnień, jak również udzielenie pomocy władzy świeckiéj od udzielenia tych wyjaśnień zależnem czynić. Nakazałem przeto, aby naczelnicy krajowi w téj mierze rozstrzygnęli, i aby w razie potrzeby zawiadamiali mię o tem, iżby postąpić sobie następnie można wedle woli N. Pana Dla tego zechcesz się Wasza.... w podobnéj sprawie dla uniknienia niepotrzebnych zwłok udawać zawsze bezpośrednio do politycznego naczelnika kraju. — Proszę przyjąć itd.

Wiedeń, 25. Stycznia 1856.

(podp.) *Thun* w. r.

Księstwa Naddunajskie.

Stronnictwo narodowe w Multanach wystósowało do hospodara hsięcia Ghiki protestacyę przeciw wiadomym postanowieniom konferencyi konstantynopolitańskich tyczącym się Księstw Naddunajskich i zażądało, aby protestacyę tę przesłał hospodar do Paryża. Ks. Ghika jak wiadomo, przeciwny projektowi zjednoczenia księstw, odmówił żądaniu protestujących bojarów. Adres ten brzmi:

»Wysokie mocarstwa, które w wielkiem dziele swojem przywrócenia pokoju europejskiego, w pierwszym punkcie preliminaryów pokojowych wzięły przyszłość księstw pod rozbiór, postawiły za zasadę utrzymanie praw i swobód tych krajów. Przywileje te i swobody uzasadnione są na dawnych z W. Porta przez przodków naszych zawartych kapitulacyach w 14., 15 i 16 wieku a pierwszemi ich warunkami są: niepodległość kraju, panujący z łona narodu wybrany i wolny sejm, jako reprezentacya narodu.

W tym samym duchu wyraził się Derwisz basza pełnomocny komisarz wysokiego naszego monarchy, oświadczywszy, że utrzymanie praw naszych jest rzeczą honoru i imienia sułtana. Oświadczenia te dane w sposób uroczysty były opoką naszéj wierności pośród ostatnich burz i nieszczęść; były podstawami naszych najdroższych nadziei, iż za powrotem pokoju, przyznanem będzie ukochanéj naszéj ojczyznie nie tylko to co już posiadała, ale nadto wszystko to, czego była potrzeba do dopełnienia misyi powierzonéj jéj u dolnego Dunaju przez Opatrzność dla dobra Europy, przedewszystkiém zaś, iż przez zjednoczenie księstw, byt ich utrwalonym zostanie. Im większém i zupełniejszém na zasadzie tak uroczystych przyrzeczeń zaufanie nasze było, tém mocniéj nas przeraziło i najgłębszym przejęło smutkiem, kiedyśmy się dowiedzieli, iż posłowie mocarstw obradujących na konferencyach w Konstantynopolu umówili się co do zasad przyszłego urządzenia księstw, niezapytawszy nas o życzenie nasze, jak to było w warunkach pokoju zaprojektowanych przez JCM. cesarza austryackiego i wiernie przyjętych, a tém samém skutek tych konferencyi naruszył nasze odwieczne prawa, szanowane nawet wśród najsmutniejszych chwil przeszłości.

Na mocy uchwał stambulskich, o których wieść nas ostatniemi doszła czasy, których wszakże, ufni w sprawiedliwość mocarstw i polegając na wspaniałych ich uczuciach, bynajmniéj nie poczytujemy za ostateczne, — nowe zasady ustawodawcze jakich kraj niezbędnie wymaga na drodze postępu, mają być nie w kraju i przez sam naród ułożone, — ale przyszła ustawa wypracowaną być ma zdala od wpływu księstw, w Konstantynopolu, pod nadzorem W. Poty; sejm walny, który po wszystkie czasy mniéj więcéj stanowił reprezentacyą krajową i jedyną był władzą prawodawczą, zamiast uledz poprawie, aby się stał wyobrazicielem wszystkich klas narodu, własności, zasługi handlu i rękodzieł, ma zupełnie ustać i ustąpić miejsca senatowi niedającemu się pogodzić z prawami, obyczajami, zwyczajami i charakterem naszego narodu, — hospodar nie ma być z kraju jako jego głowa, ale po prostu jakoby urzędnik turecki zamianowany przez Portę z pomiędzy trzech kandydatów. W Konstantynopolu uchwalono wiele reform, które mogą być wprawdzie dobre, lecz będąc pytaniami odnoszącemi się do spraw wewnętrznych, powinny być owocem obrad reprezentacyi narodowéj. Jednym pociągiem pióra zniszczono tym sposobem niepodległość rządu narodowego, przez postanowienie, iż rozporządzenia wydane przez rząd W. Porty we własnych jéj sprawach mają mieć i w księstwach moc obowiązującą, gdyż te ostatnie stanowią część składową państwa ottomańskiego. Jednem słowem, owa niepodległość rządu krajowego, jaka jest zapewnioną w jednym artykule uchwał konferencyjnych, zniszczoną jest wzupełności w innym, a tém samém przyobiecane zaręczenie dawnych naszych swobód zniweczoném zostało przez zbiorową rękojmię Europy, a ojczyzna nasza zamienioną jest w prowincyę ottomańską zawisłą bezpośrednio od rządu centralnego w Stambule!

Sumienie nasze mówi nam, że księstwa nic takiego nie popełniły, aby dziś w czasach sprawiedliwości i oświaty skazanemi zostały na utratę swoich najdroższych, starożytnych praw, utrzymanych w czasach nawet ucisku i barbarzyństwa.

W smutném tem położeniu, kiedy widzimy zagrożonemi wszystkie podstawy naszéj niepodległości i naszéj narodowości, nakazuje nam obowiązek względem naszych przodków, po których odziedziczyliśmy te przywileje nabyte ceną krwi ich strumieniami płynącéj; obowiązek względem naszych potomków, którym przynajmniéj to po sobie zostawić winniśmy, co nam dziedzictwem przypadło; obowiązek nakoniec względem saméj W. Porty i względem wspaniałomyślnéj Europy, abyśmy nieścierpieli, iż nam został narzucony podobny stan nieznośny, a z naszemi kapitulacyami w tylu hattiszerifach uznanemi niezgodny; ale należy nam podnieść głos, aby w obec całéj Europy wyraźnie i uroczyście zaprotestować i oznajmić, iż prawa księstw, mogą być wprawdzie gwałtownie zdeptane, ale nigdy prawnie zniesionemi nie zostaną.

W braku prawnéj reprezentacyi krajowéj, jaką tylko sejm walny być może, my podpisani księża, szlachta i inne korporacye dopełniamy dzisiaj najświętszego i nieuniknionego obowiązku, zwracając się niniejszém do W. Wys. i upraszając was gorąco jako hospodara kraju, chrześcianina i rodaka, iżbyś nie dozwolił deptać swobód ojczystych, ale owszem, wszelkich użył środkow jakich wymagają okoliczności, wysokie Wasze stanowisko i obowiązek Wasz względem kraju, którego głową jesteście, iżby niniejsza protestacya nasza przedłożoną została kongresowi wysokich mocarstw w Paryżu, do których odwołujemy się przeciw uchwałom zapadłym na konferencyi w Konstantynopolu.

Akt ten, do którego nagląca nas zmusiła konieczność, nie zawiera nic takiego, coby mogło zostawać w sprzeczności z najgłębszą czcią ku naszemu wysokiemu monarsze i z zupełnem zaufaniem naszém w sprawiedliwość wysokich mocarstw, które losy ojczyzny naszéj w potężną swoją wzięły opiekę. Poczucie obowiązków naszych względem ojczyzny i historyi jéj wygotować nam kazało ten akt, któryby niewątpliwie spełnił każdy naród w takiém jak my zostający położeniu. Kraj nasz zachowa się spokojnie i starać się będzie przez postępowanie odpowiednie krytycznym i zawiłym okolicznościom w jakich się znajduje, zarobić na współuczucie Europy, w któréj ręce składa losy swe z ufnością. Gdyby zaś do tego przyjść miało, że księstwa po sześciu wiekach narodowego i politycznego istnienia miały zosrać zdradzone i z praw swoich obdarte skutkiem wojny rozpoczętéj dla wyswobodzenia chrześciańskich ludów na wschodzie, natedy poczytujemy sobie za obowiązek przed Bogiem i całym światem zaprotestować głośno przeciw takowemu gwałtowi popełnionemu na chrześciańskim i wolnym narodzie. Tym sposobem, choćbyśmy zginąć mieli zostawimy przynajmniéj zaszczytną pamięć potomkom naszym, zyskamy szacunek nawet może i naszych ciemiężców, a niezawodnie w piersiach naszych zachowamy przeświadczenie, iż dopełniliśmy świętego obowiązku w sposób, jaki nam dziś jedynie pozostał.«

Kronika miejscowa.

Poznań, 8. Kwietnia. — Z obliczeń dokonanych w mieście naszém w r. 1817, pokazało się że miasto Poznań liczyło w ówczas 20,449 dusz, w roku 1830 liczba ich wzrosła na 24,080, a w r. 1840 doszła do 31,822. W lat 10 późniéj tj. w r. 1850 podniosła się ta liczba na 38,100 i wynosi teraz 40,928 dusz, nieliczące w to wojskowych 6,000. Liczba katolików wzrosła równocześnie z 11,956 na 19,986, ewanielików z 4,482 na 13,256, żydów z 4,425 na 7676.

Koźmin, 5. Kwietnia. — Fiskus nabył tutejszy zamek od właściciela celem założenia w nim ewanielickiego seminaryum. Na dniu 4. b. m. nastąpiła tradycya tego zamku za wypłatą 9000 tal., którą uskutecznił p. burmistrz tutejszy, jako upoważniony do tego aktu z ramienia rządu. Nabycie to zamku na rzecz seminaryum nauczycielskiego dowodzi, z jaką pieczołowitością czuwa pan naczelny prezes nad naukowemi zakładami. — W tych dniach rozpoczęto częściowo rozbieranie tutejszego więzienia, które ma być zamienione na zakład centralny.

— Klasa robocza będzie miała w tym roku łatwość w zarobkowaniu, bo droga zwirowa do Poznania i Dobrzycy, tudzież most na Orli mają być budowane. Oby tylko chętnie się brali ludzie do roboty. Dotąd przywykli nieco oglądać się na pomoc obcą, bo i trudno było obmyślić dla nich porą zimową, latową zaś, łatwiéj wskazać im takową, a tym, którzy nie zechcą pracować, nie dawać wsparcia, a tak będą zmuszeni udać się na robotę, od któréj wielu stroni.

Oborniki, 1. Kwietnia. — Szczególny przywiléj, który się jeszcze z dawnych polskich czasów datuje i pomimo licznych zatargów utrzymał się, daje każdemu mieszczaninowi miasta Obornik prawo, z blizko leżącego lasu co rok sześć sążni drzewa opałowego i potrzebny budowlec wybierać; zaiste, korzyść, któréj znacznie teraz, gdzie ceny drzewa od roku do roku podnoszą się, które uboższym i średnim klasom zaledwie przystępnemi być mogą, nie jest dosyć wysoko do ocenienia. I miasto Rogoźno cieszyło się przez długi czas tym samym przywilejem, który jednakże w ostatnim czasie przez zamianę zniesionym został.

— Od dawna już powzięty zamiar drogi zwirowéj z Szamotuł do Poznania, na ostatniem zebraniu powiatowém w tém został zmodyfikowany, że takowa nie prosto do Pniew, tylko raczéj do Sękowa, a ztamtąd daléj w powiat bukowski budowaną będzie. Roboty się właśnie rozpoczęły; czyli zaś ostatecznie zatwierdzony kierunek drogi kunsztownéj powszechnemu życzeniu potrzebie odpowiada, jest wątpliwém. Droga pomiędzy Szamotułami i Pniewami tak bardzo była uczęszczana, że szczególnie handlem trudniącéj się publiczności, tylko z korzyścią byłoby widzieć drogę zwirową prosto do Pniew wyprowadzoną, a tém bardziéj, że przez to połączenie drogi zwirowéj pniewsko-frankforckiéj przywróconeby było. — Uskarzają się zawsze wiele

w powszechności na nieprzyjemne skutki konkurencyi we wszystkich gałęziach czynnego przemysłu; u nas zaś mamy właśnie w jednym względzie żałować braku konkurencyi. To jest mamy tylko jednę cukiernią. Konsumcya staje się coraz większą, a słodkie ciasta ustawicznie mniejsze. Co się da przeciw temu zrobić? Jeżeli nie chcemy przestawać na małym towarze, jesteśmy powodowani, zupełnie zrzec się używania pieczywa delikatniejszego wyższéj sztuki piekarskiéj. Téj niedogodności zaś może przez toby zapobiedz można, gdyby się drugi cukiernik tu sprowadził, a któryby się starał, niezadowolonéj klientelli swego zawodnika większe ciasta ofiarować. Zapewnie dałoby się przeciw téj skardze to powiedzieć, że małe ciasta znośniejsze są, niżeli w istocie niezmiernie mały chleb.

Sieraków, 2. Kwietnia. -- Dnia 31. Marca udała się żona komornika z Izdebna do krewnego swego w Biezdrowie pod Wronkami zanosząc mu 6 tal., o które ją dniem pierw prosił był. W drodze napadnięta w lasku między Dąbrową i Kłodziskiem od dawniejszego gospodarza z Pakowia, który był słyszał, jak się dniem pierw umawiała o pożyczkę tych 6 tal., tak mocno uderzoną była kamieniem w głowę, iż padła bez przytomności na ziemię. Właśnie chciał jéj gardło przeciąć, gdy nadjechał fornal z Lettowa. Łotr uciekł, a fornal odwiózł kobietę tę do Kłodziska. — Dawniéj od nas wywożono zboże do Berlina, Szczecina i. t. d. teraz przewożą nam z tamtych stron żyto, mianowicie owies, ziemniaki, którego wielki u nas brak do siewu i na obrok. Całe ładunki zakupują nie już kupcy, ale właściciele, mianowicie z okolicy Landsberga kilka statków ziemniaków odeszło do Poznania.

Bydgoszcz, 3. Kwietnia. — Smutną wiadomość o samobójstwie barona Honwaw nadkontrolera celnego zajmuje dziś miasto nasze. P. H. synowiec znanego pisarza tegoż nazwiska pracował od może w tutéjszym urzędzie celnym, od wszystkich lubiony dla miłego i grzecznego postępowania. W ostatnich czasach miał się żenić z córką zacnego obywatela tutejszego i pożegnawszy się z swoją narzeczoną udał się do domu gdzie w długą wdał się rozmowę z swoją gospodynią o samobójstwie, oświadczając, iż się zabije. Gospodyni przestraszona chciała zawezwać pomocy, gdy o godzinie 5éj w uniformie wyszedł p. H. z domu z fuzyą w ręku. Gospodyni posłała za nim żołnierza, który go doścignął na drodze ku Biedaczowu i zapytał, coby z fuzyą uczynić zamierzał, na co p. H. uśmiechając się powiedział: »chce w swym rewirze do ptaszków strzelać. Na tém żołnierz poprzestał, i p. H. zeszedł z drogi ku zagaju, w którém w kilka minut znaleziono go nieżywym. Powody czynu dziś nieznane późniéj się wykażą. — Drugie tegoroczne roki sądu przysięgłego dla powiatu bydgoskiego, inowrocławskiego i szubinskiego zaczynają się 7. m. b. i potrwają do 12. m. b.

Przybyli do Poznania 8. Kwietnia.

BAZAR: Borzęcki z Boguszyna, Razoński z Kociałkowéjgórki, Bronikowski z Wilkowa, Szczanieoki z Wąsowa, Budziszewski z Xiąża.

HOTEL RZYMSKI BUSCHA: Döring z Halberstadt, Götz z Gniezoa, Bronikowski z Kośaiana, Bieczyński z Grąblewa, Schröder z Działynia, Herzog z Berlina.

HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA: hr. Plater z Psarskiego, Palm z Otusza, Wick z Wrocławia.

HOTEL BAWARSKI: hr. Miączyński z Pawłowa, Sawicki z Łabiszynek.

HOTEL DU NORD: Skałowski z Słomcsyska, Kotarski i prob. Kurowshi z Kamieńca, Woytaszewski z Gościeszyna, Jankowski z Rhmbinia, Zegarowicz z Szamotuł, Cohn z Jaroeina.

POD CZARNYM ORŁEM: Rohrmann z Wschowy, Krause z Koronowa, Giersch z Ciesiel.

POD ZŁOTĄ GĘSIĄ: hr. Wdsierska z Zakrzewa, Heniko z Międzyrzecza, Hoffmann z Szczecina.

HOTEL BERLINSKI: Sommerfeld z Wschowy, prob. Hebanowski z Strzałkowa, Bertram z Lippstadt.

SPRZEDAZ KONIECZNA.

Królewski Sąd powiatowy w Poznaniu pierwszy wydział, dla spraw cywilnych.

Poznań, dnia 10. Grudnia 1855.

Folwark do Matyldy z Pilaskich, zamężnéj Stefańskiéj należący, pod Nr. 1. w Nowéj wsi, powiatu Poznańskiego, położony, w roku 1853. oszacowany na 12,291 Tal. 16 Sgr. 3 Fen. wedle taxy, która z wykazem hypotecznym w Registraturze przejrzaną być może, ma być z wyjątkiem połączonych z tymże gospodarstw pod Nr. 14. w Nowéj wsi i pod Nr. 25. w Zalasewie położonych, dnia 15. Lipca 1856 przed południem o godzinic 11, w miejscu zwykłém posiedzeń sądowych sprzedany.

Wierzyciele, którzyby z ceny kupna co do pretensyj swych realnych, w księdze hypotecznéj nie zapisanych, zaspokojonymi być życzyli, z témiż pretensyami u znas zgłosić się winni.

W skutek uchwały Walnego Zebrania **Towarzystwa Naukowéj Pomocy** w Poznaniu z dnia 13. Lutego r. b. ma się zebrać

w Środę dnia 16. Kwietnia o godzinie 5. z południa

w Grodzisku w oberzy Kutznera Walne Zgromadzenie tegoż Towarzystwa w Powiecie Bukowskim, na które Komitet Członków zaprasza.

Grodzisk, 4. Kwietnia 1856.

z. p. ***X. Prusinowski.***

Towarzystwo Agronomiczne powiatu Bukowskiego po stanowczém ukonstytuowaniu odbędzie pierwsze swe posiedzenie

w Środę dnia 16. Kwietnia o godzinie 10. z rana

w Grodzisku w sali Hotelu Wiedeńskiego, na które członków zapraszamy, zachęcając agronomów do przystąpienia.

Ujazd, dnia 6. Kwietnia 1856.

Dyrekcya.

Adam Żółtowski.

(Dodatek).

POWTÓRNE WYPOWIEDZENIE
wylosowanych do spłacenia gotowizną $3\frac{1}{2}$ procentowych listów zastawnych Poznańskich.

Z odwołaniem się na obwieszczenie nasze z dnia 20. Listopada 1855. wzywamy powtórnie posiadaczy wszystkich wówczas wypowiedzianych, lecz dotąd nie złożonych $3\frac{1}{2}$-proc. listów zastawnych:

Nr. list. zast. bież.	amort.	Dobra.	Powiat.
		A. na 1000 Tal.	
21	5995	Głębokie	Środa
8	3843	Łaszczyn	Krobia
28	6431	Mchy	Śrem
3	1961	Morakowo	Wągrowiec
5	5374	Niegolewo	Buk
7	6478	Pakosław	dito
1	1422	Pacholewo	Oborniki
17	1677	Rydzyna	Wschowa
3	53	Siemianice	Ostrzeszów
7	3145	Sławno	Czarnków
5	6459	Szymanowo	Śrem
		B. na 500 Tal.	
10	2453	Czerlin	Wągrowiec
38	166	Dąbrowa	Babimost
22	3251	Gołuchowo	Pleszew
22	2705	Grzybowo Chrzanowice	Gniezno
13	1801	Godurowo	Krobia
13	1229	Marcinkowo dolne	Mogilno
28	568	Ociąż I. i II.	Odolanów
7	1361	Popowo Ignacewo	Gniezno
8	1014	Ruszków	Wągrowiec
169	1547	Rydzyna	Wschowa
9	3728	Skóraczewo	Pleszew
9	4350	Świdnica II.	Wschowa
39	365	Zakrzewo	Krobia
10	2905	Zdzychowice	Środa
		C. na 200 Tal.	
15	3091	Cerekwica	Wągrowiec
33	1231	Chwałkowo	Krobia
73	1637	Chwalibogowo	Września
77	3766	Gorastowo	Kościan
19	5109	Gorazdowo	Września
120	1382	Leszno	Wschowa
136	1398	dito	dito
16	837	Ruszków	Wągrowiec
199	1285	Rydzyna	Wschowa
206	1292	dito	dito
218	1304	dito	dito
258	1344	dito	dito
51	5974	Szlachcin	Środa
27	5292	Skierszewo	Gniezno
34	2381	Tarnowo	Środa
21	2113	Wszołów	Pleszew
3	946	Zakrzewo	dito
		D. na 100 Tal.	
40	678	Brody	Buk
30	3550	Babin	Środa
19	3727	Cieśle	Września
169	5019	Czerniejewo	Gniezno
30	1947	Chojno I.	Krobia
34	4781	Dzienczyno	dito
35	419	Gostyń II.	dito
42	4341	Kokorzyn	Kościan
30	345	Kembłowo	Września
25	2273	Kwiatkowo I. i II.	Odolanów
32	64	Kotowiecko	Pleszew
9	3387	Karsewo II.	Gniezno
28	4718	Lubowiec wielki	Gniezno
33	930	Mączniki	Środa
36	5973	Magnuszewice	Pleszew
28	1047	Oporowo	Szamotuły
10	1801	Ostrowite	Mogilno
23	5291	Pamiątkowo	Poznań
21	591	Recz	Wągrowiec
321	1468	Rydzyna	Wschowa
355	1502	dito	dito
23	4611	Świdnica II.	dito
52	5963	Szlachcin	Środa
24	705	Taczanowo	Pleszew
11	3383	Wysoka	Wągrowiec
38	321	Zalesie	Krobia
		E. na 40 Tal.	
30	1471	Bobrowniki A.	Ostrzeszów
64	1949	Drzewce i Czarkowo	Krobia
160	4084	Dakowy mokre	Buk
49	3570	Jurkowo	Kościan
66	2638	Konino	Szamotuły
41	4136	Lipowiec	Krotoszyn
32	4285	Orla	dito
53	4833	Oporowo	Wschowa
28	4905	Pamiątkowo	Poznań
29	3215	Przystanki	Szamotuły
400	1817	Rydzyna	Wschowa
17	4464	Szkudła	Pleszew
24	4924	Suchorzewo	dito
33	4225	Szczepankowo	Szamotuły
149	3185	Śmiełowo	Września
19	1352	Sołacz	Poznań
47	4485	Usarzewo	Środa
31	3159	Wolanki	Gniezno
35	2633	Wszołów	Pleszew
85	1712	Wróblewo	Szamotuły
26	2579	Wierzenica	Poznań
		F. na 20 Tal.	
106	1704	Białcz i Skóraczewo	Kościan
98	3612	Brudzewo	Września
26	691	Czachory	Odolanów
220	3884	Czerniejewo	Gniezno
26	2760	Cerekwica	Wągrowiec
57	2344	Gola	Krobia
22	4524	Grudzielec	Pleszew
86	608	Jaraczewo	Śrem
41	256	Jankowice	Poznań
57	2804	Jurkowo	Kościan
68	95	Kotowiecko	Pleszew
38	3338	Lissówki	Poznań
22	604	Lubinia wielka	Pleszew
34	296	Łukowo	Oborniki
22	3491	Latalice	Środa
277	1187	Leszno	Wschowa
14	2146	Lipówka	Śrem
51	1896	Mszyczyn	dito
58	1410	Miastowice	Wągrowiec
12	1631	Ordzina	Pleszew
26	1939	Orpiszewek	dito
27	3204	Olszowa A.	Ostrzeszów
36	3392	Ossowiec	Mogilno
34	4553	Przysieka niemiecka	Kościan
32	2551	Psarskie	Szamotuły
30	3544	Pomarzanowice	Środa
25	665	Ruszków	Wągrowiec
476	1138	Rydzyna	Wschowa
483	1145	dito	dito
32	3106	Radłowo	Września
20	3682	Szkudła	Pleszew
36	3226	Skóraczewo	dito
41	659	Sarbinowo	Wągrowiec
13	4608	Weszkowo v. Wielkowo	Kościan
76	638	Wiśniewo	Wągrowiec
64	2627	Wysocko wielkie	Odolanów
38	823	Wieczyn	Pleszew
103	2590	Wojciechowo i Łowencice	Śrem
58	523	Źrenica	Środa

ażeby listy te zastawne do kassy naszéj w stanie do kursu usposobionym złożyli.

Gdyby złożenie to w ciągu nadchodzącego na Św. Jan r. b. terminu wypłaty prowizyi ziemskiéj, a mianowicie od 2. do 16. Lipca r. b. nie miało nastąpić, natenczas posiadacze według ustawy z dnia 10. Listopada 1847. (Zbiór praw na rok 1848. stron. 22. Nr. 2922.) zostaną swém prawem realném do wyrażonéj w wypowiedzianym liście zastawnym hipoteki szczególnéj prekludowanymi i z pretensyami swemi do wartości listu zastawnego do Ziemstwa odesłanymi i ilość kapitału w gotowiźnie wziętą będzie po potrąceniu kosztów wywołania na koszt i ryzyko wierzycieli do depozytu Ziemstwa, prowizyi się jednak przynosić nie będzie i przy późniejszém prezentowaniu listów zastawnych płatne i już realizowane kupony od kapitału potrącone zostaną. Przytem przypominamy także posiadaczom złożenie do kassy naszéj wylosowanych w terminach dawniejszych a dotąd nie złożonych listów zastawnych:

Nr. list. zast. bież.	amort.	Dobra	Powiat	Termin wylosowania
		A. na 1000 Tal.		
7	77	Czerwonawieś	Kościan	BN. 54
14	84	dito	dito	SJ. 55
21	347	Miłosław	Września	dito
5	6261	Mórka	Śrem	dito
3	3262	Popowo polskie	Wągrowiec	SJ. 53
11	5084	Przylepki	Śrem	SJ. 55
39	1699	Rydzyna	Wschowa	BN. 54
1	4872	Słopanowo	Szamotuły	SJ. 55
5	5699	Włościejewki	Śrem	SJ. 54
9	5534	Wierzonka	Poznań	SJ. 55
		B. na 500 Tal.		
8	4148	Białężyce	Września	SJ. 55
3	3396	Cielimowo	Gniezno	dito
33	78	Czerwonawieś	Kościan	dito
13	1793	Dębowałęka I.	Wschowa	dito
15	3517	Droszew	Pleszew	dito
14	294	Kembłowo	Września	SJ. 54
12	3300	Kociszewo	Międzyrzecz	SJ. 55
11	3409	Łukowo	Wągrowiec	SJ. 53
11	3	Modliszewko	Gniezno	SJ. 55
19	3564	Otusz	Buk	BN. 53
140	1518	Rydzyna	Wschowa	SJ. 55
20	3003	Sławno	Czarnków	BN. 54
15	270	Szymankowo	Oborniki	SJ. 55
9	5670	Srebrnegórki	Wągrowiec	dito
13	670	Unia	Września	dito
67	241	Wilkowo niemieck.	Wschowa	BN. 53
5	1224	Wiewiorczyn	Mogilno	SJ. 55
24	4117	Wilkowo i Siekówko	Kościan	BN. 54
6	3264	Złotniki	Środa	SJ. 55
		C. na 200 Tal.		
9	457	Bożejewice	Szubin	BN. 54
40	460	Bzowo	Czarnków	dito
56	123	Czerwonawieś	Kościan	SJ. 53
13	3122	Chłondowo	Gniezno	SJ. 52
131	4814	Czerniejewo	dito	BN. 54
35	3445	Dłoń vel Dłonie	Krobia	BN. 52
21	1631	Dębowałęka I.	Wschowa	BN. 54
19	1629	dito	dito	SJ. 55
40	2625	Grzybowo Chrzanowice	Gniezno	dito
15	3239	Krześlice	Środa	SJ. 54
12	2931	Konarzewo	Krobia	BN. 54
15	3803	Kowalskie vel Kowalska wieś	Środa	SJ. 54
32	1050	Kossowo	dito	BN. 54
35	2814	Kotowo	Buk	SJ. 54
31	417	Kuchary	Pleszew	SJ. 55
43	3706	Karsy	dito	dito
18	806	Łopienno	Wągrowiec	BN. 53
4	2857	Marszałki	Ostrzeszów	BN. 54
40	5167	Marszewo	Pleszew	SJ. 54
33	5143	Niegolewo	Buk	SJ. 55
32	1474	Niechłód	Wschowa	dito
8	5874	Oporzyn	Wągrowiec	dito
27	4015	Popowo tomkowe	Gniezno	BN. 54
60	4292	Poniec	Krobia	SJ. 55
40	5339	Rusocin	Śrem	BN. 54
241	1327	Rydzyna	Wschowa	SJ. 55
5	342	Strykowo	Poznań	BN. 52
34	6024	Szymanowo	Śrem	BN. 54
12	5199	Suchorzewo	Pleszew	dito
10	4472	Szkudła	dito	dito
7	1077	Słaborowice	Odolanów	SJ. 55
6	5414	Weszkowo	Krobia	SJ. 54
		D. na 100 Tal.		
33	475	Baborówko	Szamotuły	BN. 54
17	3545	Chłondowo	Gniezno	SJ. 52
11	4588	Chaławy	Śrem	BN. 54
70	1220	Dobrojewo	Szamotuły	SJ. 53
40	4908	Gryżyna	Kościan	SJ. 54
28	5108	Gądki	Śrem	SJ. 55
17	3274	Jarogniewice	Kościan	SJ. 53
12	4870	Kąkolewo	Wschowa	SJ. 54
31	210	Kobylniki	Kościan	SJ. 55
43	5980	Magnuszewice	Pleszew	SJ. 53
42	5207	Oporowo	Wschowa	SJ. 55
16	1267	Popowo Ignacewo	Gniezno	SJ. 54
296	1443	Rydzyna	Wschowa	BN. 54
21	3540	Ruchocino	Gniezno	SJ. 55
52	5438	Rusocin	Śrem	BN. 53
85	4069	Smogorzewo	Krobia	BN. 52
62	3964	Śląskowo	dito	BN. 54
17	3381	Smuszewo	Wągrowiec	SJ. 55
58	3361	Sławno	Czarnków	dito
29	3234	Tuczemp	Międzychód	BN. 52
14	401	Tarnowo	Kościan	SJ. 55
14	3079	Wilkonice	Krobia	dito
55	828	Wiśniewo	Wągrowiec	SJ. 53
88	5369	Wierzonka	Poznań	SJ. 51

Nr. list. zast. bieź.	amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
64	4458	Wilkowo i Siekówko	Kościan	BN. 54
6	5403	Żydowo	Września	SJ. 54
		E. na 40 Tal.		
101	3931	Bendlewo	Poznań	SJ. 53
111	3941	dito	dito	BN. 53
100	2418	Białcz i Skóraczewo	Kościan	SJ. 53
15	5248	Boguszyn	Pleszew	SJ. 55
49	573	Bojanice	Wschowa	dito
26	992	Bednary	Środa	dito
45	972	Cykowo	Kościan	SJ. 54
41	5213	Czarnotki	Środa	SJ. 55
100	634	Czerwonawieś	Kościan	dito
15	3112	Czeluścin	Gniezno	dito
154	4078	Dakowy mokre	Buk	dito
61	1213	Gutowy wielkie	Września	BN. 53
50	4670	Grochowiska pańskie	Mogilno	BN. 54
42	4364	Górka	Oborniki	dito
76	2924	Gościejewo	Krotoszyn	dito
23	728	Graboszewo kościelne	Września	SJ. 54
57	3497	Garzyn	Wschowa	SJ. 55
78	3126	Grzybowo Chrzanowice	Gniezno	dito
40	4189	Gołaszyn	Oborniki	dito
29	3755	Jaroszewo	Wągrowiec	BN. 53
19	4182	Jankowo	Gniezno	dito
39	3701	Kosieczyno	Międzyrzecz	SJ. 54
47	5159	Kiączyn	Szamotuły	SJ. 55
67	1682	Kąsinowo	dito	dito
38	3801	Łubowo	Gniezno	BN. 54
28	1296	Łopienno	Wągrowiec	dito
27	4873	Lutynia	Krotoszyn	BN. 54
26	4872	dito	dito	SJ. 55
234	1879	Leszno	Wschowa	dito
84	829	Miłosław	Września	dito
36	1934	Mierzewo	Krobia	dito
58	1981	Niechłód	Wschowa	SJ. 55
32	1430	Ceradz nowy	Szamotuły	dito
20	3628	Ostrowieczno	Śrem	SJ. 54
54	316	Owieczki	Gniezno	SJ. 53
80	342	dito	dito	BN. 53
18	2265	Olbrachcice	Wschowa	SJ. 52
57	4166	Padniewo	Mogilno	SJ. 54
30	5503	Pakosław	Buk	BN. 54
28	4326	Pomarzanowice	Środa	dito
78	1217	Pudliszki	Krobia	SJ. 55
447	1864	Rydzyna	Wschowa	dito
74	3403	Sławno	Czarnków	BN. 53
24	878	Strykowo	Poznań	SJ. 53
34	888	dito	dito	BN. 54
34	58	Stołężyn	Wągrowiec	SJ. 53
39	63	dito	dito	BN. 52
22	1736	Słupia wielka	Środa	BN. 54
29	4363	Świdnica II.	Wschowa	SJ. 55
15	856	Spławie	Kościan	dito
13	3979	Sanniki	Środa	dito
15	1512	Wiewiorczyn	Mogilno	BN. 53
140	771	Wilkowo niemieck.	Wschowa	BN. 54
79	4726	Wijewo	dito	dito
46	1750	Wargowo	Oborniki	SJ. 55
100	2967	Wysiny	Chodzież	dito
33	3161	Wolanki	Gniezno	SJ. 55
38	1489	Żegocin	Pleszew	BN. 53
50	5001	Zielądkowo	Oborniki	SJ. 55
56	5007	dito	dito	dito
		F. na 20 Tal.		
90	3992	Czacz	Kościan	SJ. 54
111	2681	Chocicza	Pleszew	SJ. 55
80	480	Chwałkowo	Gniezno	dito
45	995	Domasław mały	Wągrowiec	SJ. 53
42	2488	Drzewce stare	Wschowa	SJ. 52
56	51	Dąbrowo	Wągrowiec	BN. 53
31	166	Długie	Wschowa	BN. 54
48	1457	Dębowałęka I.	dito	dito
70	1259	Drzewce i Czarkowo	Krobia	SJ. 55
21	1461	Dębowałęka II.	Wschowa	dito
103	2393	Grzybowo Chrzanowice	Gniezno	SJ. 52
20	4522	Grudzielec	Pleszew	BN. 54
67	833	Grąblewo	Buk	dito
27	3518	Grabonóg	Krobia	SJ. 55
31	3664	Kowalewo	Chodzież	SJ. 54
77	1015	Kąsinowo	Szamotuły	BN. 54
45	2420	Kołdrąb	Wągrowiec	dito

Nr. list. zast. bieź.	amort.	Dobra.	Powiat.	Termin wylosowania.
11	525	Kokoszki	Krobia	BN. 54
90	4277	Kawcze	dito	dito
30	555	Kowalewo	Pleszew	dito
116	3305	Ludomy	Oborniki	SJ. 51
13	2145	Lipówka	Śrem	SJ. 54
300	1210	Leszno	Wschowa	BN. 54
58	373	Lubosz	Międzychód	SJ. 55
286	1196	Leszno	Wschowa	dito
291	1201	dito	dito	SJ. 55
312	1222	dito	dito	dito
36	3661	Lubowiec wielki	Gniezno	dito
46	2330	Mączniki i Podkoce	Odolanów	SJ. 54
70	3067	Obra	Krotoszyn	dito
72	403	Prusim	Międzychód	BN. 53
33	4150	Przysieka	Wągrowiec	SJ. 55
71	3800	Przybysław	Września	SJ. 54
450	1112	Rydzyna	Wschowa	SJ. 55
463	1125	dito	dito	dito
494	1156	dito	dito	dito
53	2081	Runowo	Wągrowiec	BN. 54
28	4436	Sworowo	Krobia	BN. 52
32	574	Sowina kościelna	Pleszew	BN. 53
19	328	Spławie	Kościan	dito
14	4136	Strzelce	Krobia	dito
18	327	Spławie	Kościan	SJ. 55
29	2240	Strzyżewko smykowe	Gniezno	dito
27	3593	Słomczyce	Września	dito
36	4262	Srebrnegórki	Wągrowiec	dito
25	870	Starogród	Krotoszyn	dito
41	2560	Tuczemp	Międzychód	dito
56	3706	Usarzewo	Środa	SJ. 53
31	517	Wyganowo	Krotoszyn	SJ. 55
24	3906	Żółcz	Gniezno	BN. 54

Poznań, dnia 1. Kwietnia 1856.

Dyrekcya Jeneralna Ziemstwa.

OBWIESZCZENIE.

Z wolnéj ręki są do sprzedania z zupełném prawem własności dobra **Budziska** położone w Królestwie Polskiém, gubernii Lublińskiéj, obwodzie Radzińskim, nad rzeką Wieprzem, trzy mile od Lubeskiéj drogi żwirowéj, mające objętości 3414 nowo-polskich czyli chełmińskich mórg roli, z których 1000 mórg podzielone są na dwa folwarki, a 1460—1500 mórg zajmują dobrego lasu, reszta zaś gruntu obsadzona jest 28 komornikami i 4 czynszownikami. Dwie trzecie gruntu mają średnią rolę pszenną i jedna trzecia dobrą żytnią. Na folwarkach zaprowadzony jest płodozmian w 13 i 7 polach. W tych dobrach są: murowany browar i gorzelnia, nowy młyn wodny i wiatrak, jako też cztery gościńce. — Las jest na obredy podzielony itd. Bliższą informacyę powziąść można u właściciela w Budziskach, lub też w Hôtelu Drezdeńskim Nr. 556. w Warszawie od 8—11 godziny z rana.

Doniesienie o rólnictwie.

Z tutajszego ***składu komissyjnego Panów J. F. Poppe & Comp. w Berlinie,*** polecam ***prawdziwe peruwiańskie Guano*** pod gwarancyą, i przyjmuję polecenia ***na wszelkie gatunki rólniczych nasion*** i na ***kukurydzę,*** które spiesznie wykonane zostaną.

Poznań w Kwietniu 1856.

Rudolf Rabsilber, Spedytor,
przy wielkich Garbarach Nr. 18.

Nasza ***amerykańska biała kukurydza,*** kieł koński, i ***kukurydza południowo-niemiecka,*** już nadeszły. Upraszamy o wczesne łaskawe zamówienia; a to w Poznaniu przez Pana

Rudolfa Rabsilber.

J. F. Poppe i Spółka w Berlinie.

Najlepszą majową pszenicę siewną otrzymał w komis i ofiaruje tanio
Moritz S. Auerbach, Spedytor,
Kantor: przy Dominikańskiéj ulicy.

Dla właścicieli kotłów parowych.

Dla zapobieżenia pękaniom kotłów parowych, zwracamy uwagę na nasz Hydrolit po 18 tal. za 100 funt.

Kocieł parowy o sile 10 koni potrzebuje na rok 50 funt. Wydatek ten 9cio Talarowy wynagradza się potrójnie przez oszczędzenie paliwa a kocieł się ochrania; przeciwnie kotły, w których się tworzy kamień wodny, łatwo się przepalają. Możemy wymienić przeszło sto fabryk a nawet i Zakłady Król. które ten środek przez nas wyłącznie fabrykowany zachwalają.

Tartak parowy do furnierów pana C. J. Gebauhr w Królewcu w Prusiech, tak o nim mówi:

Panom P. Hiller i Spół. w Berlinie.

Massa do ***odłupywania kamienia wodnego,*** którą od Panów przez lat kilka sprowadzamy, okazała się najdogodniejszą, gdy przez użycie jéj nietylko kamień wodny się więcéj nie utworzył, ale nawet skorupy dawniéj powstałe przez użycie Hydrolitu zostały usunięte.

Jest oraz środkiem nader skutecznym do prędszego ***rozwijania się pary.***

Królewiec, 15. Stycznia 1856. (Podpis.)

Polecamy równocześnie nasz:

Czyszczony oléj z kości, tłuszcz do tłoków cylindrowych, oléj do przędzenia wełny i do machin, patentowane smarowidło do wozów i najprzedniejszy czyszczony oléj z nóg wolich

Berlin. **P. Hiller i Spółka.**

Odwołując się do powyższego doniesienia, polecam mój Skład Komisyjny wymienionych przedmiotów.

Poznań. ***Wilhelm Schmaedicke,***
Wielkie Garbary Nr. 33.

Do siewu polecają

groch, wykę, owies i krzycę w najlepszych gatunkach

Basch & Litthauer,
Wodna ulica 29., wchód z ulicy Klasztornéj.

Młody Polak, bezżenny, z wyłączeniem od wojska, do prowadzenia gospodarstwa zdolny, w tymże zawodzie, lub jako kassyer szuka pomieszczenia. — Adres **M. L. S.** poste restante ***Kempno.***

Doświadczony, nieżonaty ekonom znajdzie korzystne miejsce w znaczném gospodarstwie. — Zapytania adressować do ***Szamotuł*** »Poste restante« sub Litt. ***G. B.*** franco. Dwa ostatnie świadectwa w odpisie dołączyć.

Od 1. Kwietnia r. b. mieszkam w domu Guderiana, Burmistrza, na placu Wilhelmowskim pod Nr. 12. przy teatrze położonym.

Poznań, dnia 1. Kwietnia 1856.

Zembsch, Radzca Sprawiedliwości.

W lokalu moim znajduje się od 5. b. m. dobry ***billard,*** który szanownéj publiczności uprzejmie polecam

J. Müller,
ulica Jezuicka Nr. 11.

Kurs giełdy berlińskiéj.

Dnia 7. Kwietnia 1856	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizną.
Pożyczka rządowa dobrowolna	4½	—	100¾
dito z roku 1850.	4½	—	101
dito z roku 1852.	4½	—	101
dito z roku 1853.	4	96½	—
dito z roku 1854.	4½	—	101
Obligi długu skarbowego	3½	-	86⅜
dito premiów handlu morskiego	—	—	150
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj	3½	—	83½
dito miasta Berlina	4½	—	101
dito dito	3½	—	—
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	3½	—	94¾
dito Prus Wschodnich	3½	—	91¼
dito Pomorskie	3½	—	94¼
dito W. X. Poznańskiego	4	—	100
dito W. X. Pozn. (nowe)	3½	—	89¼
dito Szląskie	3½	—	88¼
dito Prus zachodnich	3½	—	87½
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	92
Louisdory	—	—	110⅜
Akcye kolei żelazn. Starogr. Poznańsk.	4	—	96